

וְשָׁחַט אֹתָהּ שְׁלֵא יִשְׁחַט אַחֲרֵת עִמָּהּ, ואין לפוסלה מחמת ששחיטת הפרה האחרת נחשבת עשיית מלאכה, משום שמדובר כששחט את שתיהן לשם פרה אדומה, ולכן שחיטת הפרה השניה אינה נחשבת כעשיית מלאכה אחרת (תוס' חולין לב, א ד"ה נשחטה. וראה ראש יוסף שם, שאפשר שלדעת רש"י לעיל לב, ג גם באופן זה נחשב עשה מלאכה אחרת). ויש שפירשו, ששחיטת הפרה האחרת אינה נחשבת עשיית מלאכה [שפוסלת משום היסח הדעת], משום שמדובר כששחט את שתיהן יחד על ידי סכין ארוכה (תוס' ישינים, ע"פ ההגה"ה בגליון. וראה תוס' רא"ש).

וְכַסֵּם בְּגָדָיו בְּהֶהָן בְּכִיחוֹנוֹ - שלכאורה תיבת 'הכהן' מיותרת, שהרי גם אם היה כתוב רק 'וכסם בגדיו', היינו יודעים שכוונת הפסוק לכהן, שבו עוסקים הפסוקים, אלא בא הכתוב לסמוך 'הכהן' ל'בגדיו', לומר שעבודתה צריכה להיות בבגדי כהונה (רש"י). ובגדי כהונה שהצריך הכתוב, הם בגדי כהן הדיוט, וגם אם נעשית על ידי הכהן גדול, צריך ללבוש בגדי כהן הדיוט (רמב"ם פרה אדומה א, יב. וראה משנה למלך שם).

וכשם שצריכה ארבעה בגדי כהונה ואם פחת מהם פסולה, כך אם לבש יותר מארבעה בגדים, פסולה, שדינה כשאר קרבנות ש'יתר בגדים' פוסל בהם (מנחת חינוך מצוה שצו אות יב). ויש שהסתפק בזה, שאפשר שדוקא שאר קרבנות פסולים ביתור בגדים, שיש בהם ריבוי מיוחד לכך, מה שאין כן פרה, שאין בה ריבוי מיוחד לכך (מקדש דוד קדשים לו).

כֹּהֵן בְּכִיחוֹנוֹ לְדוֹרוֹת - שאף לדורות צריך שילבש בגדי כהונה. וגדר הדבר, שבשעה שאינו לובש בגדי כהונה אינו נחשב 'כהן', וכעין מה שאמרו [בזבחים (יז, ב)] 'בזמן שבגדיהם עליהם כהונתם עליהם, אין בגדיהם עליהם אין כהונתם עליהם' (זבח תודה).

הַשְּׂתָא כֹּהֵן גְּדוֹל בְּעֵינָיו, בְּכִיחוֹנוֹ מִיבְעֵינָא - ואף שיש בה עבודות שכשרות גם בכהן הדיוט, מכל מקום, כיון שיש בה עבודות שכשרות רק בכהן גדול, כל שכן שכל עבודותיה צריכות להיות בבגדי כהונה (תוס' רא"ש), ועוד, שלא מסתבר שיהיה הבדל בין עבודה לעבודה ב'תרי דרגי', שזו צריכה כהן גדול ובגדי כהונה, זו אינה צריכה לא כהן גדול ולא בגדי כהונה (ריטב"א).

אִישׁ לְהִכְשִׁיר אֶת הָזֶר טְהוֹר לְהִכְשִׁיר אֶת הָאִשָּׁה, ואין לומר להיפך, ש'איש' בא להכשיר את האשה ו'טהור' בא להכשיר את הזר, שכיון שבפסוקים הקודמים מדובר בכהן זכר שיש לו שתי מעלות, שהוא כהן זכר, מסתבר שהריבוי הראשון מרבה תחילה שדי במעלה אחת שהוא זכר, זר כשר, והריבוי השני מלמד שאף מעלה אחת אין צריך, וגם אשה כשרה (ריטב"א בפ' השני, בדעת רש"י). ועוד, שבכל מקום המילה 'איש' באה למעט אשה, ולא מסתבר שכאן באה לרבות אשה (ריטב"א, בפ' הראשון).

וְהֵנִיחַ מִי שֵׁישׁ בּוֹ דַּעַת לְהֵנִיחַ. הקדמה. לאחר שרפית הפרה, אוספים את אפרה ומחלקים אותו לשלשה חלקים, אחד ניתן בחיל, אחד בהר המושחה, ואחד מתחלק לכל המשמרות (פרה ג, יא). כאשר יש צורך להזות על טמא מת, נוטלים מהאפר ומניחים בכלי שמקדשים בו את מי החטאת ולאחר מכן נותנים עליו את מי החטאת (רש"י לעיל מב, א ד"ה לקידוש), ויש סוברים שתחילה נותנים את מי החטאת בכלי, ועליהם נותנים את האפר (תוס' ד"ה הכל כשרין לקדש).

יֵצְאוּ חֲרָשׁ שׁוֹטֵה וְקָטָן שְׂאִיִן בְּהֶן דַּעַת לְהֵנִיחַ - ואין לפרש שכוונת הגמ' שיש מצוה באסיפת האפר ובהנחתו מחוץ למחנה, ואם נעשו על ידי חרש שוטה וקטן פסול, משום שכוין שנשרפה הפרה, אפרה כשר מיד לקידוש, אלא אסיפת האפר האמורה כאן היא הוצאת האפר מבין העצים והגחלים שלא נתעכלו, שמכשירה את האפר לקידוש, ולכן נחשבת עבודה ופסולה בחרש שוטה וקטן. ומה שאמרו שצריך הנחה על ידי מי שיש בו דעת להניח, אין הפירוש שיש מצוה בהנחה, והגמ' נקטה לשון זו, משום שכך הוא הדין, שיש ליטול את האפר ולהניחו מחוץ למחנה שכינה במקום טהור (חז"א פרה ח, יד). ויש שצידד, שיש מצוה באסיפת האפר, ואסיפת האפר מנכבת, והטעם שמשנשרפה אפרה כשר מיד לקידוש, הוא משום שדי באסיפת משהו מהאפר לקיום מצות אסיפה, וכיון שנטל אפר מהגת, קיים מצות אסיפה (חידושים וביאורים כאן, ובפרה ב, וראה ערוך השולחן העתיד טהרות ס, יג, שנקט בפשיטות שהאסיפה היא חובה מצד עצמה והיא חלק ממעשי הפרה).

וְקָטָן שֵׁישׁ בּוֹ דַּעַת אִשָּׁה מְסִיעֵתוֹ וּמִזָּה - והיינו, שאף אם האשה סיעה לו ואחזה בידיה את המים בשעה שהזה, הזאתו כשרה (ע"פ תוס' יו"ט פרה יב, י, לפי גירסת מהר"ם). ויש שכתב, שמדובר כשגדול עומד על גביו ומכוון לטהר את הטמא בהזאה זו, שכן המזה צריך לכוון לטהר את הטמא, ובכל דבר שצריך כוונה, אם הוא נעשה על ידי קטן שיהא גדול עומד על גביו ומכוון (מנחת חינוך מצוה שצט אות ז). אולם יש שכתבו, שלענין זה די בכוונה של קטן בן דעת (תפארת ישראל פרה שם פז; מנחת ברוך עא, ג; וראה אמבוהא דספרי חוקת הע' קעה שכתב, שמועיל משום שמחשבתו ניכרת מתוך מעשיו).

ויש גורסים 'וקטן שאין בו דעת' (מהרש"א, וכן הגירסא במשנה פרה שם), ולגירסתם ב"א זו היא המשך של האמור לעיל במשנה, 'חוץ מטומטום ואנדרוניוס', והיינו שגם קטן שאין בו דעת פסול להזאה, משום שהזאה צריכה כוונה, והמשך המשנה 'אשה מסיעתו ומזה', פירושו שהאשה רשאית לסייע לכל מי שכשר להזות, אף שהיא עצמה פסולה, משום שמסייע אין בו ממש (ע"פ תוס' יו"ט שם, ותפארת ישראל שם פח, ובעוד שם טו).